

# คุณ ทวนยก

## ศิลปินปีพื้นบ้านแห่งทศวรรษ

สนิก บุญฤทธิ์ \*

ฉะที่สถาบันอุดมศึกษาทั้งหลายเร่งแข่งขันกันคัดสรรหา ผู้ทรงคุณวุฒิที่วัดกันด้วยระดับปริญญาจากการฝ่าหน้าการศึกษาในระบบ ตั้งแต่ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท จนกระทั่ง ปริญญาเอกมาเป็นอาจารย์ผู้สอน เพื่อแสดงศักยภาพทางวิชาการเป็น เมืองทันและเพื่อความมีหน้ามีตาของสถาบันเป็นที่สุดนั้น เชื่อหรือไม่ว่า คนที่ฝ่าหน้าการศึกษาในระบบมาแค่เพียง ป.4 มีอาชีพเป็นนักการ ยามซึ่งไม่มองว่าจากงานภารกิจทั้งหมดมาซ่อนอยู่ในตัวนั้น ก็ได้มี โอกาสเลื่อนฐานะเข้ามายืนร่วมแทรกตัวผู้สอนคนอื่น อย่างเต็มภาคภูมิ ในฐานะศิลปินผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านศิลป์พื้นบ้าน ที่แม้แต่ผู้สำเร็จ การศึกษาระดับสูงในระบบมาก็ไม่มีความสามารถเท่าเทียมได้

ตั้งแต่น้ายเดียง อ่อนแก้ว ครูปีแห่งบ้านเขารูปช้าง กับ นายเลื่อน แก้วแจ่มแจ้ง ครูปีคุ่มารมมหันกัน ทองหล่อ บ้านน้ำกระเจา ได้ปลดระวางตัวเองตามวัยอันร่วงโรยรินทร์แห่งสังขารไป นาย คุณ ทวนยก ก็จึงมาเป็นนายปีคุณเดียวในจังหวัดสังขลาที่มีชื่อเสียงผงาด ขึ้นทางการศึกษามีครูปีหันส่องในปัจจุบัน

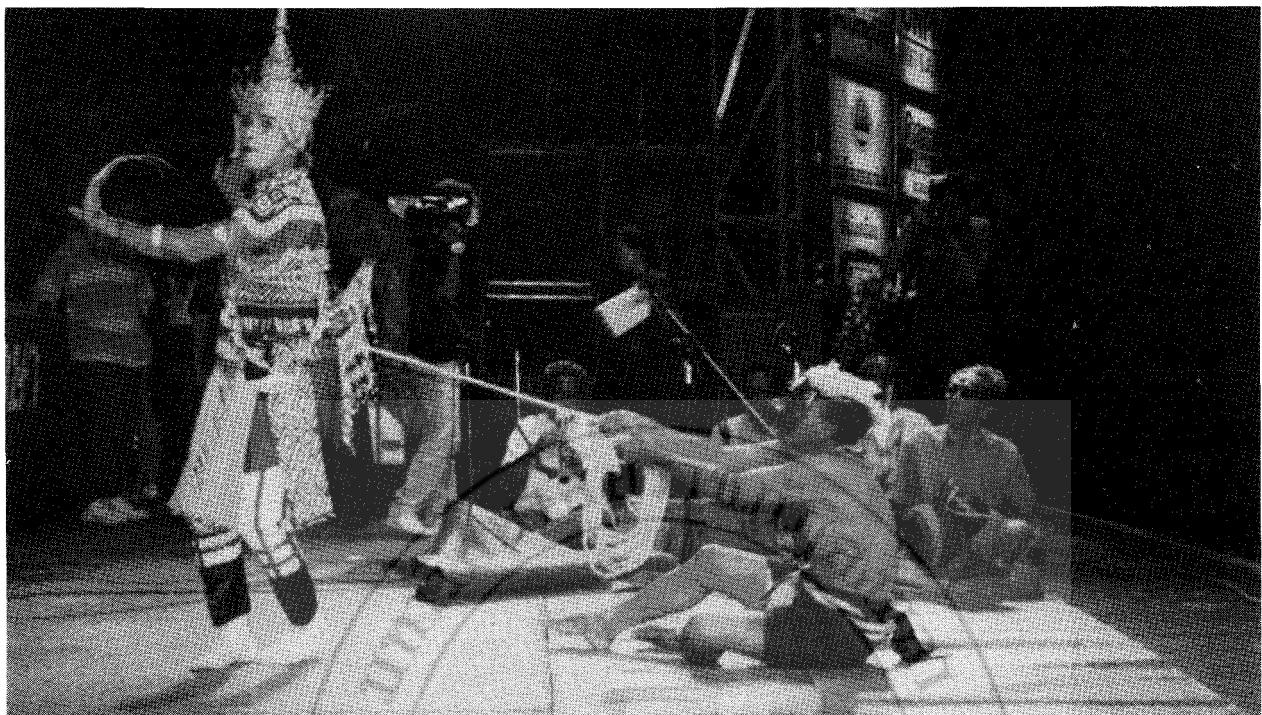
แล้วนาย คุณ ทวนยก เป็นใครมาจากไหน

### กำเนิด

บ้านหนองหอยออก ต.วัดขันนุน อ.สิงหนคร จ.สงขลา เมื่อ 60 ปีล่วงมาแล้ว นางดัง (ไสย) ทวนยก ได้ให้กำเนิดบุตรชายคน หนึ่งและเพียงคนเดียวเท่านั้น เมื่อวันพุธที่ 18 ตุลาคม 2482 ตรง กับวันขึ้น 5 ค่ำ เดือน 11 ปีเก่า โดยนายคล้อย ทวนยก ผู้เป็นบิดา ได้ตั้งชื่อให้บุตรว่า คุณทวนยก ลังทวีรัชกันต์ในปัจจุบัน

\*ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏสงขลา





#### หลังจากจบชั้น ป.4 จากโรงเรียนวัดวาส

บ้านหนองหอยออกแล้ว พอย้ายได้ 16 ปี บรรพชาเป็นสามเณร 1 พรรษา ครั้นอายุ 21 ปี อุปสมบทอีกครั้ง ณ ที่วัดวานันด์เอง ช่วงเวลา 1 พรรษาที่อุปสมบทอยู่นั้น ก็ได้ศึกษาพระธรรมบทนักธรรมตรี แต่ยังไม่ทันได้สอบ กัครบ 1 พรรษา ล่าสุดข้าบทกลับมาเป็นอนุบาลสักเสี้ยก่อน

นายคุณ ทวนยิก แต่งงานกับนางเจียม (อ่อนแก้ว) ทวนยิก บุตรของหนังเลื่อน พานยาฯ ตั้งแต่ พ.ศ. 2504 มีบุตรด้วยกัน 3 คน ตามลำดับ คือ นายสมเจตน์ ทวนยิก สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี นายอภิชัย ทวนยิก สำเร็จการศึกษา วท.บ. และ ปริญญาเอกทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์จากมหาวิทยาลัยลิเวอร์พูลประเทศอังกฤษ และ นายสาโรจน์ ทวนยิก กำลังเป็นความหวังในการสืบทอดวิชาการ ตนตรีพื้นบ้านทุกชนิดจากบิดา โดยเฉพาะการเป้าปีหงษ์ตะลุงและปีโนรา

ปัจจุบันนายคุณ ทวนยิก ประกอบอาชีพรับราชการเป็นลูกจ้างประจำของสถาบันราชภัฏสงขลา ร่วันที่จะเกี้ยวนายุราชการต่อสิ้นเดือนกันยายน ปีพ.ศ.2543 นี้แล้ว จึงมีฐานะพอเมื่อถูกิน อาศัยอยู่ ณ บ้านเลขที่ 11/1 หมู่ 5 บ้านทุ่งปาน ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา 90000



## การสืบเชือสายทางศิลปิน

จากล่าวได้อย่างเต็มปากเต็มคำว่า นายคุณทวนยก นั้น สืบเชือสายทางศิลปินคนดีพื้นบ้านอย่างแท้จริงทั้งทางสายบิดาและมารดา บิดาเล่นดนตรีไทยได้หลายชนิดโดยเฉพาะข้องวง ส่วนมารดาเป็นคนดีซึ่งกำกับวงมาตตลอด

สายเลือดทางฝ่ายบิดานั้น ปู่ คือนายดุด ทวนยก เป็นหั้งนักดนตรีไทยและครูสอนดนตรีไทย สามารถเล่นเครื่องดนตรีไทยได้เกือบทุกชนิด หั้งปี่ ซึ่งมีหั้งปี่พากย์ ปี่หนังตะลุงและปี่โนรา ระนาดเอก ระนาดทุ่ม ข้องวง กลองหัด ตะโพน นอกจากนั้นลุงแคล้ว ทวนยก กับ อาเคือน ทวนยก ก็เป็นนักดนตรีเช่นเดียวกับปู่ อีกด้วย

ส่วนสายเลือดทางมารดา ตาปู่ซึ่งเป็นน้องของแม่เฒ่า(ยาย) ลุงเลี่ยน บรรณกร น้าล่อง ไสยะ น้าโลย ไสยะ กับหั้งน้าพิณและน้าพ่วงกิ เป็นนักดนตรีได้ไม่แพ้ทางฝ่ายบิดา โดยเฉพาะน้าล่อง ไสยะ นันเล่นได้ดี หั้งดนตรีวงปี่พากย์และวงหนังตะลุง ยิ่งน้าพิณ ด้วยแล้วสามารถเล่นดนตรีหนังตะลุงได้ครบเครื่อง 5 เลยทีเดียว

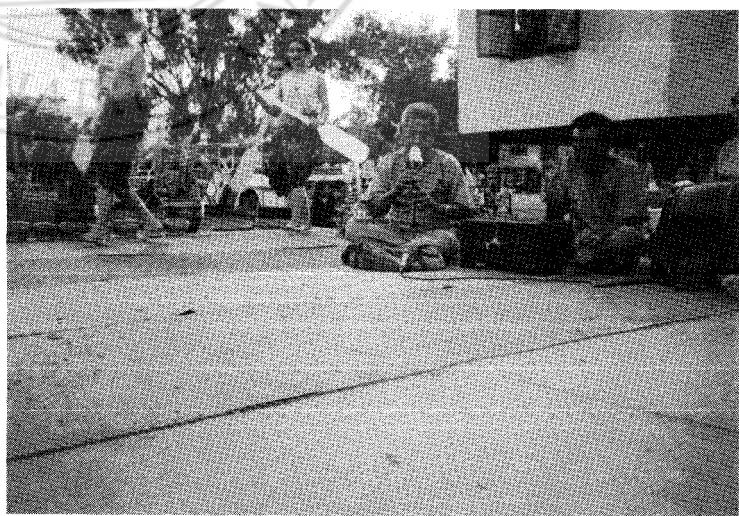
สายเลือดศิลปินนี้ยังได้ถ่ายทอดลงไปถึงบุตรหั้ง 3 คน ซึ่งเล่นดนตรีได้ทุกคน คือ สมเจตน์ สามารถเป้าชลุยได้ดี อกิชัยนั้นมีความสามารถทางระนาดเอก ส่วนสุริชัยทำท่าจะเป็นไก่กว่าพี่ ๆ เพราะมีความสามารถในการดนตรีพื้นบ้าน หั้งดนตรีหนังตะลุงและดนตรีโนรา โดยเฉพาะปี่ซึ่งกำลังเป็นความหวังที่จะสืบทอดความเป็นศิลปินปี่ของนายคุณ ทวนยก ต่อไปในอนาคต หั้งนี้อาจเพราะความเข้มข้นทางสายเลือดที่มาทางมารดา จากสายสกุล “อ่อนแก้ว” ซึ่งเป็นสายสกุลศิลปินหนังตะลุง และดนตรีที่มีชื่อเสียงอีกสายหนึ่งของสงขลา ก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นหนังเกลี้ยง พานยา (เกลี้ยง อ่อนแก้ว) หนังเลื่อน พานยา (เลื่อน อ่อนแก้ว) หรือ นายกริว อ่อนแก้ว นักดนตรีในวงดนตรีโนรา รุ่นแรกของวิทยาลัยครุสังขลา

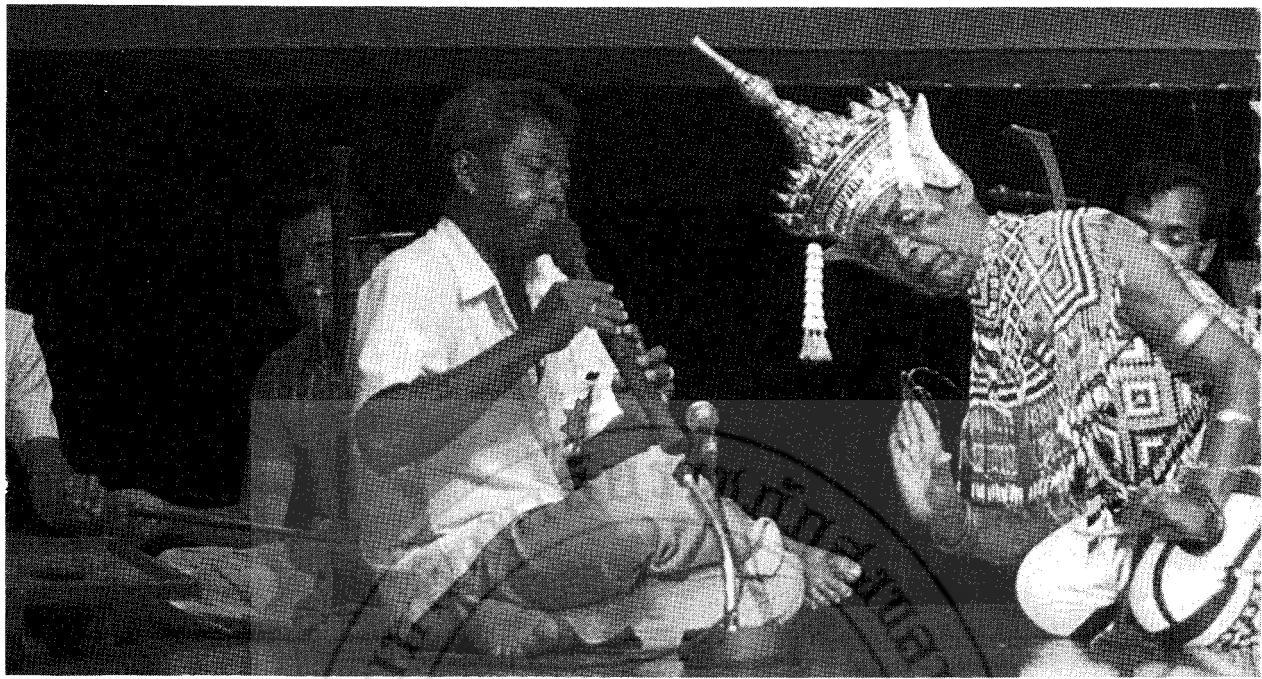
## ภูมิหลังทางศิลปะการดนตรีพื้นบ้าน

### ความสนใจ

ปู่ (นายดุด ทวนยก) เป็นหัวหน้าวงและครูสอนปี่พากย์อยู่ที่ตำบลลัดขอนนุน ตั้งวันมานานไม่ต่ำกว่า 50 ปี ตั้งแต่นายคุณยังไม่เกิด ปู่เป็นหัวหน้าวงสืบทอดจากครูเนียม บ้านแม่ล่าด อ.สิงหนคร ซึ่งพื้นเพเดิมเป็นคนภาคกลางมาได้ภารຍอยู่ที่นั่น นักดนตรีเกือบทั้งหมดในวงปี่พากย์ของปู่ ล้วนแต่เป็นคนในวงศัญชาติกันทั้งล้าน พอจ้าความได้ นายคุณก็ได้เห็น ได้ฟัง ได้จำต้อง และได้ติดตามวงปี่พากย์ของปู่ไปเล่นตามงานต่าง ๆ ทั่วไป จนกระทั่งอายุ 12 ปี นายคุณเกิดความรู้สึกรักดนตรีเป็นชีวิตจิตใจ ทั้งอยากรเล่นอยากรีชื่อเสียง อยากสืบทอดเจตนาرمณ์วงปี่พากย์ของปู่ จึงเริ่มต้นเรียนระนาดเอกกับปู่ ระนาดเอกจึงเป็นเครื่องดนตรีชิ้นแรกในชีวิตที่นายคุณเล่นเป็น

นายคุณ เรียนระนาดเอกได้ 6 เดือน รู้สึกตัวว่าเล่นได้คล่องแคล่วชำนาญ จนสามารถออกงานเล่นร่วมวงกับปู่ได้ จึงได้เรียนระนาดทุ่ม พร้อมกันนั้นก็ได้เรียนข้องวง กลองหัดและตะโพนด้วย นายคุณฝึกเล่นดนตรีไทยเครื่อง 5 (ระนาดเอก ระนาดทุ่ม ข้องวง กลองหัด ตะโพน) ดังกล่าวอยู่ประมาณ 2 ปี จนกระทั่งอายุ 14 ปี จึงได้เริ่มเรียนเปาปี่ โดยที่ปู่เป็นผู้สอนให้อีกเช่นกัน





ตอนอายุ 14 ปี นายคุณ เกิดความรู้สึกว่า ชอนเป็นมา ถึงกับร่วมกับเพื่อน ๆ รุ่นราวคราวเดียวกัน หัดเล่นหนังแบบเด็กๆ โดยตนเองเป็นคนเปาปีให้ ปีที่นายคุณเปาได้เป็นเมืองแรกคือปีใน ซึ่งเป็นปีของ วงปีพاتย์ยั่นนั่นเอง

#### การเริ่มเรียนปีหนังตะลุง

ช่วงที่นายคุณเรียนปีวงปีพاتย์ยั่นนั้น ก็ได้ เรียนปีหนังตะลุงไปด้วย โดยการเลียนแบบ “ครูพักลักษ์” จากนายปีหนังตะลุงท้าไป โดยเฉพาะจากนายปีล่อง ไสยะ น้ำชา ซึ่งเป็นนายปีที่มีชื่อเสียงของนายหนัง เยง บ้านปะโ้อ อ.สิงห์นคร จนกระทั่งอายุ 16 ปี นายคุณ จึงได้ออกโรงเป็นนายปีหนังตะลุงตัวจริงเป็น ครั้งแรก ให้กับนายหนังเพียร (หนังเพียรเก้าสมุย) เนื่อง จากตอนนั้นนายหนังเพียรเกิดขาดสายปีขึ้นมาอย่าง กะทันหัน นายคุณจึงได้รับการจับตัวเข้าแทน เพื่อ เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่การณ์กลับประกว่า นายคุณทำหน้าที่เป็นนายปีในครั้งนั้นได้เกินคาด จน ได้รับการชมเชยและเป็นที่ยอมรับของทุกคน นายคุณ จึงได้เป็นนายปีหนังตะลุงเต็มตัวดังแต่นั้นเป็นต้นมา โดยมีค่าตัวคืนละ 20 บาท ซึ่งสมัยนั้นนับว่ามากพอ สมควร

นายคุณมีผลงานเป็นนายปีหนังตะลุงให้ นายหนังหล่ายຄณะ ทั้งในจังหวัดสงขลาและจังหวัด นครศรีธรรมราช อาทิ

จังหวัดสงขลา ได้แก่ หนังจวน พีเนรน้องเนรา หนังเลื่อนพานยา หนังเจือพานยา หนังกัน ทองหล่อ หนังพร้อมเผ่า หนังเลี่ยม ป่าซึ้ง หนังเชย เชี่ยวชาญ หนังชวน เชี่ยวชาญ หนังคำ ทรายขาว หนังเคียง ทรายขาว หนังจวน แม่นาง หนังประคงศิลป์ (ประ คง ผลบุญ) หนังเอื่อง ผลบุญ หนังนครินทร์ ชาทอง ฯลฯ

จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ หนังครูสวาก หนังสมปองก้องฟ้า หนังสุนทรภู่มารทอง หนังครูสม นึก (จำชาญไม่ได้) หนังครูวิเชียร (จำชาญไม่ได้) หนังสกุล เสียงแก้ว ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม ยังมีคณะหนังตะลุงที่นายคุณไป เป็นนายปีให้อีกหลายคณะ ประมาณว่าคณะหนังตะลุง ที่นายคุณเคยไปเป็นนายปีให้มีไม่น้อยกว่า 40 คณะ

#### การเริ่มเปาปีโนรา

นายคุณเริ่มหัดเปาปีโนราเป็นครั้งแรกตอนที่ ทำงานอยู่ที่ศูนย์เครื่องมือกล จังหวัดสงขลา เมื่อ พ.ศ. 2509 ตอนนั้นโนราเดิม (เดิม อ่องเซ่ง) มาเล่นใน

งานวัดทุ่งค้อ บ้านทุ่งค้อ อ.นาหมื่น จ.สงขลา เกิดการขาดนายปีกหันหัน ความนั้นนายคนไปเป็นนายปีให้คืนหนังเงื่อน พานยา ซึ่งไปเล่นหนังในงานด้วยประจำวันกับคืนนั้นหนังเจือหยุดเล่น ในราเดิมจึงให้ นายคนช่วยเป็นนายปีให้ นับเป็นการเป้าปีในราเป็นครั้งแรกของนายคน นายคนเป็นนายปีให้ในราเดิมรวม 2 ครั้ง จากนั้นก็ไม่ได้เป็นนายปีในราให้ในราจะได้อีกเลย

จันกระทั้ง พ.ศ. 2516 จึงได้เป็นนายปีให้ในรากลย นาฎราช จังหวัดระนอง โดยการซักนำและสนับสนุนจากพระองค์เจ้าเฉลิมพลทิพย์มพร และจากนั้นก็ต้องเป็นนายปีให้ในรากลยทุกครั้งที่มาเล่นที่จังหวัดสงขลาและจังหวัดใกล้เคียง ขณะเดียวกันนายคนก็ได้เป็นนายปีในราให้กับคณะกรรมการวิทยาลัยครุสังขลาแทนนายجون (ในราジョン เพ็ญจารัส) ด้วยจันกระทั้งถึงปัจจุบัน

การหัดเป้าปีในราในช่วงแรกหัดโดยวิธีครุพักลักษณะเดียวกับการหัดเป้าปีหนังตะลุง เริ่มต้นจากในราジョン (ในราジョン เพ็ญจารัส) ซึ่งเป็นทั้งในราและนายปีและได้ใช้วิธีครุพักลักษณะเรื่อยมา บุคคลที่เข้าແทางปีในราให้ นายคนมากที่สุดคือขุนอุปัมภ์รากร (ในราพุ่มเทวา) สิงที่ได้รับจากขุนอุปัมภ์รากร มี 2 ประการ คือ

1. เพลงประกอบพิธีกรรม ประกอบด้วยเพลงรำเพลงปี เพลงรำคล้องหงส์ เพลงรำอกผนวช เพลงออกเขี้ยว เพลงรำเหี้ยบลูกนาวและเพลงเจี้ยนพราย

## 2. หลักการณ์ใช้อารมณ์ในการเป้าปี

(1) เลือกใช้เพลงให้สอดคล้องตรงกันกับกิริยาท่าทาง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้รำ

(2) ขณะเป้าปีต้องทำอารมณ์ให้เข้ากับเพลงและกิริยาท่าทางของผู้รำ เมื่อฉันว่าเกิดขึ้นกับตนเอง ส่วนความเป็นนายคนในการเป้าปีในราเป็นนกต่างหาก ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองทั้งสิ้น

## นายปีอาชีพ

นายคน สามารถเล่นเครื่องดนตรีไทยได้หลายชนิดแต่เครื่องดนตรีที่ถือมากที่สุดคือ ปี โดยเฉพาะปีหนังกับปีในรา ซึ่งเป็นปีกลางกับปีใน นายคน มีลำดับความเป็นนายปี ทั้งปีหนังและปีในรามาดังนี้ พ.ศ. 2498 เริ่มเป้าปีออกโรงเป็นนายปีมืออาชีพครั้งแรกให้หนังเพียรเกะสมุย โดยเล่นที่บ้านหัวเขา ต.หัวเขา อ.เมือง (ปัจจุบัน อ.สิงหนคร) จ.สงขลา และเล่นให้กับหนังเพียรเกะสมุย จันกระทั้งหนังเพียรยักษ์มีลำเนาใบอยู่ที่เกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พ.ศ. 2501 เป็นนายปีหนังเจือ พานยา

พ.ศ. 2505 เป็นนายปีหนังประคงศิลป์ (ประคงผลบุญ) นายหนังทั้ง 3 คน คือหนังเพียรเกะสมุย หนังเจือ พานยา และหนังประคงศิลป์ เป็นนายหนังที่นายคนเป็นนายปีให้มากที่สุดนอกจากนั้น หากมีเวลาว่างหนังจะได้มาร้องก็จะไปเป็นนายปีให้ทุกคณะและทุกครั้ง



พ.ศ. 2509 ได้รับการบรรจุเข้าเป็นพนักงานสำรวจของศูนย์เครื่องมือกล จังหวัดสิงขลา รับจ้างเป็นนายปี่ให้คณะหนังทั่วไป โดยไม่สังกัดคณะ เมื่อนอก่อนและในปีเดียว กันนายคนได้เป้าปี่โนราให้กับคณะโนรา เดิมด้วย

พ.ศ. 2516 ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการตำแหน่ง คนสวนของวิทยาลัยครุสูงขลา เป็น นายปี่ให้คณะโนรา วิทยาลัยครุสูงขลา พร้อมกันก็เป็นนายปี่หนังตะลุงสลับกัน จนกระทั่งถึงปัจจุบัน และในปีนี้เองที่ นายคน ได้เดินทางไปเป้าปี่ ณ ต่างประเทศเป็น ครั้งแรก คือประเทศไทย เอเชีย เป็นการเป้าปี่หนังตะลุง จากนั้นก็ได้เดินทางไปเป้าปี่โนรา ณ ต่างประเทศอีกหลายครั้งทั้งประเทศไทย ในแถบเอเชียและยุโรป โดยเดินทางไป กับคณะโนราวิทยาลัยครุสูงขลา

#### การอบรมสัมมนา

พ.ศ. 2535 การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “มิติใหม่ของ สื่อพื้นบ้าน : บทบาทของศิลปินพื้นบ้าน ในฐานะนักสื่อสารเพื่อการพัฒนาและ ถ่ายทอดวัฒนธรรม” 7 – 8 ธ.ค. 2535 ณ หอประชุมลึกศูนย์วัฒนธรรมแห่ง ประเทศไทย กทม.

พ.ศ. 2536 การประชุมสัมมนาโครงการประชุม สัมมนาดนตรีหนังตะลุงจังหวัดสิงขลา 14 พ.ย. 2536 ณ วิทยาลัยครุสูงขลา

#### ภูมิปัญญาในงานวัฒนธรรมพื้นบ้าน

##### การเรียนดนตรีในระยะเริ่มต้น

การเรียนดนตรีแบบพื้นบ้านในขณะนั้น ต้องอาศัยความจำเป็นหลัก ต้องหมั่นสังเกต หมั่นถาม พร้อมกันก็ต้องอาศัยความรักชอบ ความมุ่นมาพยาຍາມ เพาะะเวลาหนึ่นยังไม่มีการใช้โน้ตดนตรีในการสอน ไม่ว่าจะเป็นโน้ตไทยหรือโน้ตสากล ต้องอาศัยการเลียน เสียงจากปากครู และจากที่ครูทำให้ดู แล้วค่อยฝึกตาม ในสมัยนั้นการเรียนดนตรีทุกชนิดใช้วิธีการเดียวกันดัง

กล่าวทั้งสิ้น จะผิดต่างก็แต่ทางดนตรีของเครื่องดนตรี แต่ละชนิดและครูแต่ละคนเท่านั้น

##### การฝึกเป้าปี่กับครูคนแรก

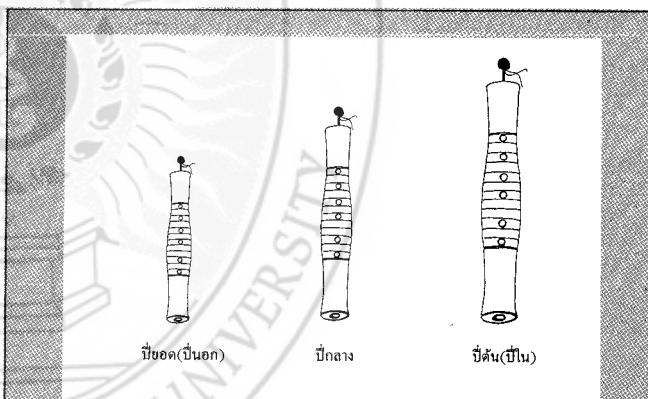
ปีพื้นบ้านภาคใต้มี 3 ขนาด เรียกชื่อเรียง ตามลำดับดังนี้ แต่ขนาดใหญ่สุดถึงขนาดเล็กสุดคือ ปีตัน (วงดนตรีไทยเรียกปีใน) ปีกลาง และปียอด(วงดนตรีไทยเรียกปีนอก) ดังภาพ

หลักการเป้าปี่ที่ปี่ (นายดุ๊ด หวานยก) สอนให้มีเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

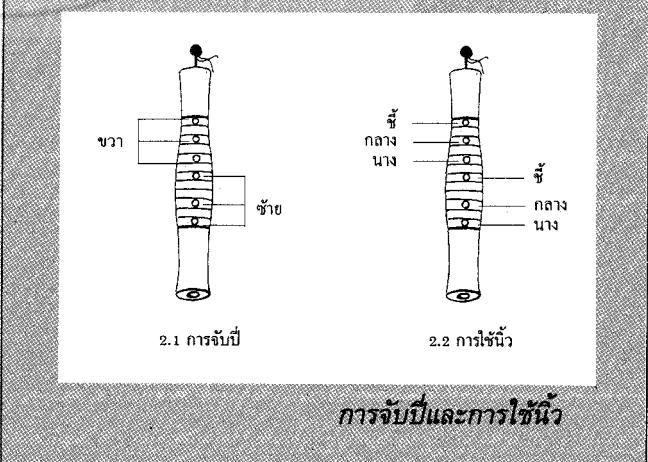
##### การจับปี่และท่านั่งเป้า

##### การจับปี่

มือขวาอยู่บน มือซ้ายอยู่ล่าง  
มือขวาใช้ 3 นิ้ว คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง  
มือซ้ายใช้ 3 นิ้ว คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง หัวแม่มือทั้งขวา และซ้ายใช้ปีระคงปี่ ดังภาพ



ขนาดของปี่และชื่อที่เรียก



การจับปี่และการใช้นิ้ว

## ทำนั่งเป่าปี

ต้องนั่งไขว้ขารับกับพื้น

เวลา拿็งจะไขว้ขารับขากับท้ายว หรือไขว้ขารับขากับท้ายวที่ได้ตามนัด และเมื่อรู้สึกเมื่อยจะเปลี่ยนไขว้ขารับกับพื้นได้ก็ได้

การนั่งเป่าต้องนั่งด้วยตัวเอง

ท้ายปีจะต้องอยู่สูงจากพื้นที่นั่งคีบครึ่งถึง 2 คีบ โดยประมาณ

บางครั้งอาจวางข้อศอกบนขาก็ได้ตามนัดเช่นกัน

## การร่ายเสียง

เสียงปีที่เป็นหลักชั้นแรกที่เรียนจากปู่(นายดุดหวานยก) มีเพียง 4 เสียง เรียกตามภาษาท้องถิ่นคือ

ถ่อ แท ตื๊อ ต้อย

ส่วนเสียงปีมาตรฐานมี 7 เสียง เรียกตามลำดับดังนี้ คือ

ถ่อ แท ตื๊อ ต้อย ตี ตี๊ ตี๊

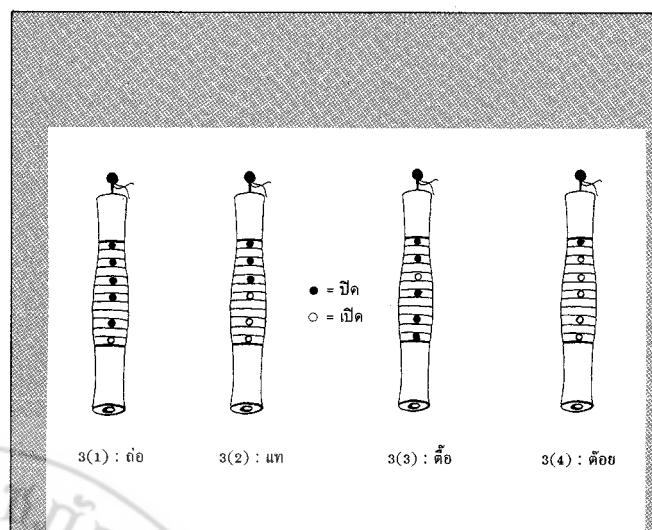
เสียงทั้ง 7 เสียง สามารถร่ายให้สูงขึ้น หรือต่ำลงได้ถึงที่สุด ขึ้นอยู่ทั้งกับความสามารถของนายปี และคุณภาพของปีแต่ละเลา กับกำพวดปีที่ใช้ด้วย

สำหรับนายคนยังสามารถร่ายเสียงปีตั้งแต่ต่ำสุดสูงสุดได้ถึง 32 เสียง เท่ากับ 4 คู่ แปดของเสียงระนาดเอก

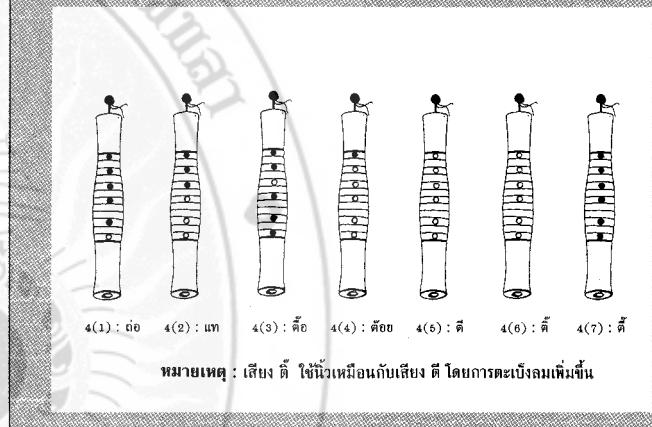
การที่จะเป่าปีให้ได้ถึง 32 เสียงนั้น นายคนได้ก่อความประเสริฐการณ์ว่า “ขึ้นอยู่กับปีและกำพวดปี” กล่าวคือ ปีและกำพวดปีจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

## คุณสมบัติของปี

1. ปีที่ดีจะต้องทำด้วยแก่นไม้มะปริง แก่นไม้รักคุณ โดยเฉพาะแก่นไม้มะม่วงคัน(มะม่วงป่า) ทั้งนี้โดยถือเอาเคล็ดตามซึ่งไม้หรือเศษตัวของผลไม้ชนิดนั้น กล่าวคือ แก่นไม้รักคุณภาพเสียงปีจะทำให้คนรักหลงใหล แก่นไม้มะม่วงคัน(มะม่วงป่า) คุณภาพเสียงปีจะหอมหวานเหมือนผลมะม่วงคันสุก ส่วนผลมะปริงสุกนั้น ระหว่างน้ำ เสียงปีจะหวานด้วย เรื่องดังกล่าวแม้เป็นความเชื่อ แต่นอกจากจะเป็นเพราะพรสววรค์หรือ



เสียงปีหลักชั้นแรก



หมายเหตุ : เสียง ตี ใช้ไว้เมื่อันกับเสียง ตี ได้การทะเบียนเพิ่มขึ้น

เสียงปีมาตรฐาน

ความสามารถแล้วก็น่าจะมีการวิเคราะห์หากความเป็นไปได้ในทางวิทยาศาสตร์ต่อไป

2. การเลือกปี ต้องเลือกปีที่มีเสียงลง คือลมผ่านคล่องตลอดทั้งเลา โดยที่ลมเป่าหรือเสียงไม่ติดขัดเลย

## คุณสมบัติของกำพวดปี

กำพวดคือส่วนที่จับลิ้นปีไว้เพื่อเป่าให้เสียงและลมผ่านไปยังเลาปี กำพวดปีที่ดีมีลักษณะดังนี้

1. ทำด้วยทองเหลือง ไม่หนามีงาบเงินไปกำพวดหนาไปเสียงจะแข็ง ไม่กวนกวนกำพวดบางเงินไปเสียงจะแตก ชำ ไม่น่าฟัง

2. กำพวดปีสมัยโบราณนิยมใช้กำพวด 4 กลีบ ปัจจุบันนิยมใช้กำพวด 6-8 กลีบ สำหรับนายคนนิยมใช้กำพวด 6 กลีบ

3. ลิ้นปีทำด้วยใบดาลแห้งที่หล่นจากต้น โดยเลือกใบที่มีลักษณะดังต่อไปนี้คือ

- (1) หน้าใบเรียบเสมอ ไม่ขรุขระแม้แต่น้อย
- (2) สีใบต้องเป็นสีน้ำตาลอ่อนเหลือง เป็นมัน ไม่ดตาย
- (3) รูปแบบลิ้นปีต้องตัดตามรูปแบบหญ้าลิ้นปี ซึ่งมีลักษณะเป็น 4 แฉก ขนาดพอ เหมาะกับกำพร้า

#### การระบายน้ำ

การระบายน้ำ หมายถึงการระบายลงมือจากปอดจนเกือบเต็มกลั้นมาเก็บกักไว้ที่กระเพุ่งแก้มทั้ง 2 ข้าง เพื่อไว้ใช้เปาปี กะพร้อใช้ลมที่กระเพุ่งแก้มเป่าจนไก่หنمด กีดสุดลงเข้าปอดให้จันเพอ แล้วจะเบ่งลงมือจากปอด มา กักที่กระเพุ่งแก้มเพื่อไว้ใช้เปาอีก เมื่อเริ่มจะเต็มกลั้น อีก กีดสุดลงเข้าปอดแล้วจะเบ่งมาเก็บกักไว้ที่กระเพุ่ง แก้มอีก ทำอยู่อย่างนี้สลับกันไปตลอดการเปาปี เรียก การสูดลงเข้าปอด ตะเบงลงมือจากปอดสลับ กับการที่เปาปีตลอดเวลาโดยไม่ขาดตอนเลยนี่ว่า “การระบายน้ำ” การระบายน้ำจึงเหมือนเป็นการ “หายใจในปี” ดังสำนวนไทยที่มีกล่าวไว้

การระบายน้ำดังกล่าว ครั้งหนึ่ง ๆ นายคุณสามารถทำได้ดีดต่อกันนานถึง 25 นาที

การฝึกระบายน้ำ บูร์ไดสอนกลวิธี ซึ่งเป็น กาวิธีภูมิปัญญาชาวบ้านอาไว 2 วิธี คือ

- (1) เป่าวงดาลตัวผู้จุดไฟที่ปลายข้างหนึ่ง พยายามเป่าให้ไฟที่ปลายวงดาลติดแดง โชนิช่วงอยู่อย่างนั้น โดยไม่ขาดตอนเลย
- (2) เป่าสายบัวในน้ำ โดยการอาบน้ำใส่ขัน ให้สายบัวข้างหนึ่งจุ่มลงในน้ำ เป่าสายบัว ให้ฟองอากาศเกิดต่อเนื่องกันไม่ขาดระยะ

#### การสอนเพลง

เพลงปีที่ปูสอนให้เพลงแรกคือเพลง “พม่ารำขวน” มีเนื้อร้องและทำนองดังนี้

เนื้อร้อง	ทำนอง
ขักกันนี้ กักนี้กักกักกัน	นอยน้อยน้อย
ปี้ดักท้อน ไดดักพุตรา	หนอยหนอยหนอย นอยหนอยนอยนอย
ปี้ดักหลา แม่หมาเลี้ยว	หนอยน้อยน้อย หนอยน้อยน้อยนอย

บูร์ไดฝึกเพลงพม่ารำขวนจนจำเพลงได้ แล้วจึงต่อเพลงอื่นให้ต่อไปประมาณ 20 เพลง เพลงเหล่านั้นเป็นเพลงที่คุ้นเคยมาจากเพลงในวงปีพาทย์ แล้วทั้งสิ้น เช่น เพลง พัดชา ชะนีร้องให้ ชักใบ เจ้ายี สร้อยสนตัด ลุ่มใบง ทองย่อง ยีสุย ฯลฯ ดังนี้

#### โน๊ตเพลงระบำอาถันนะโยคะ

(1)

- - -	- ท - ม	- - พ ช	- พ - ม	- ท -	- ท - ม	- - พ ช	- พ - ม
-- พ ช	- พ - ม	พ ม ร ช	- ล - ท	---	- ท - ม	- ท - ร	- ท - ล
-- ร	-- မ พ	- ล - ช	- พ - ม				

(2)

- - -	- - - น	- ນ ນ ช	- ล - ท	---	- - - ต	- ດ ທ ล	- ช - ท
---	- - - ນ	- ນ ช ນ	- ช - ล	---	- - - ล	- ช - พ	- ช - ນ
-- ท	- - - ล	- ช - พ	- ช - ນ				

ต่อจากนั้นปูจีงสอนให้หัดสังเกตและคิดใส่กลเม็ดลงในเสียงเพลงที่เป็นต้นแบบนี้เอาเอง เพื่อที่จะได้เป็นแบบเฉพาะดัว เท่ากับว่าเป็นการสอนให้มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการคิดสร้างเพลงของตัวเองในเวลาต่อมา

ปูจีสอนให้พอได้รู้แนวเท่านั้น แล้วก็ถึงแก่กรรมด้วยความชราภาพเมื่ออายุ 80 ปี โดยที่ยังไม่ได้ทำพิธีครอบมือหรือขันครุให้ จากนั้นจึงได้อาศัยเรียนรู้เอาจากนายปีลุกวังของปู่ โดยเฉพาะน้ำพิณ ซึ่งเป็นนายปีหังตะลุง และน้าล่อง ไสยะ (ปัจจุบันเป็นนายปีของหนังอีน ธรรมโภษณ์) ตลอดถึงนายปีคนอื่น ๆ

### คำสอนของครูปีคนที่ 2

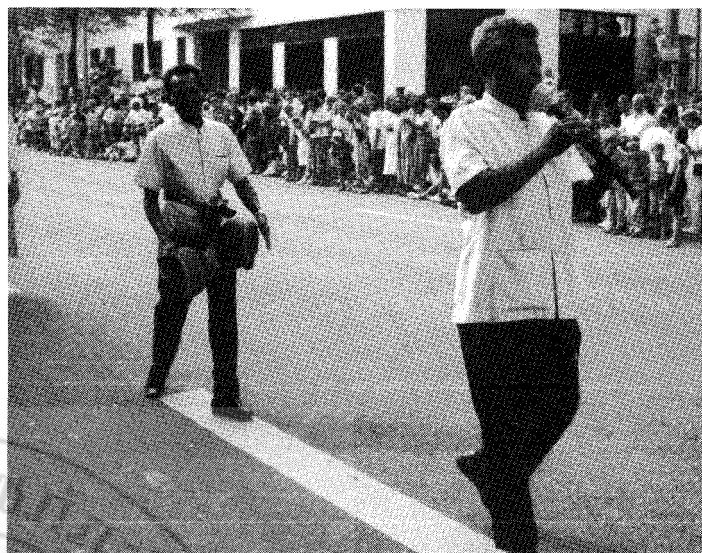
ครูปีคนที่ 2 คือ ครูเคียง อ่อนแก้ว บ้านเขารูปช้าง ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา อดีตเป็นนายปีของหนังเกลี้ยง พานyaw โดยการแนะนำของเพื่อนจุดมุ่งหมายสำคัญที่ไปหาครูเคียง ก็เพื่อขอมอบตัวเป็นศิษย์ครอบมือ (ขันครุ)

วิทยาการที่นายคนได้โดยตรงจากครูเคียง คือ เพลงและทางเพลงใหม่

ครูเคียงได้แต่งเพลงใหม่จำนวน 6 เพลง แต่ยังไม่ได้ตั้งชื่อจนกระทั่งปัจจุบัน พร้อมกันก็ได้คิดทางเพลงใหม่ขึ้นมาอีกจำนวนหนึ่ง เพลงและทางเพลงใหม่ดังกล่าว ครูเคียงได้ถ่ายทอดให้นายคนจนหมดสิน เพลงใหม่ทั้งหมดของครูเคียงนั้น ภายหลังนายคนได้นำมาใช้เพียง 3 เพลง และได้ตั้งชื่อเพลงทั้ง 3 นี้ด้วยคือ เพลงยาวย (ทำนองคล้ายเพลงใบคลั่ง) เพลงผั่งย่างเท้า และ เพลงลาวลำปาง (ซื้อซ้ำกับเพลงไทยเดิมแต่ทำหนองต่างกัน)

### แบบอย่างทางปี

แบบอย่างทางปีของครูเคียงมีลักษณะพิเศษ คือ ขัดเจน แจ่มแจ้ง จนสามารถเลียนแบบอย่างได้ชัดเจน แบบอย่างทางปีแบบนี้จะมีอยู่แต่เพียง 2 คนเท่านั้น คือนอกจากครูเคียงแล้ว ก็ยังมีนาพลีอง (นายเลื่อน แก้วแจ่มแจ้ง) อดีตนายปีหังกัน ปัจจุบันเป็นนายปีของหนังครินทร์ ชาทอง อิกคนหนึ่ง



### ปริมาณและคุณภาพของงาน

#### งานแสดง

งานแสดงของนายคนส่วนใหญ่จะร่วมอยู่กับคณะกรรมการละเล่นพื้นบ้าน ทั้งหังตะลุงและโนรารวมทั้งการแสดงร่วมกับคณะกรรมการปี วิทยาลัยครุสังขลา ภายหลังมีการแสดงในวงปีมวยด้วย การแสดงดังกล่าว ประมาณความถี่ดังนี้

#### งานแสดงภายในประเทศ

ภาคใต้ การแสดงในภาคใต้ ส่วนใหญ่จะแสดงวนเวียนอยู่ภาคปีใน 3 จังหวัด คือ สงขลา พัทลุง และ นครศรีธรรมราช ส่วนจังหวัดอื่นก็มีบ้าง ประมาณว่าตั้งแต่เริ่มเป้าปีเป็นต้นมาเมื่ออายุ 16 ปี จนกระทั่งปัจจุบันเป็นเวลา 44 ปี (พ.ศ. 2542)

ช่วง 10 ปีแรก	แสดงปีละ	200 ครั้ง
	=	2,000 ครั้ง

ช่วง 33 ปีหลัง	แสดงปีละ	100 ครั้ง
	=	3,300 ครั้ง

รวม	=	5,300 ครั้ง
-----	---	-------------

ภายหลังตั้งแต่ พ.ศ. 2533	เริ่มเป้าปีมวยอีก
ประมาณ	40 ครั้ง

รวมทั้งสิ้น	=	5,340 ครั้ง
-------------	---	-------------

#### ภาคอื่น ๆ

##### กรุงเทพมหานคร

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	12 ครั้ง
โรงละครแห่งชาติ	4 ครั้ง
ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	4 ครั้ง

ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด		เลย	2 ครั้ง
	2 ครั้ง	บุรีรัมย์	2 ครั้ง
ศูนย์การค้าเซ็นทรัล ลาดพร้าว	7 ครั้ง	ชลบุรี	2 ครั้ง
สง.ใหญ่ ร.กรุงเทพ จำกัด ถ.สีลม	1 ครั้ง	ลพบุรี	2 ครั้ง
ห้างพาด้า ปั่นเกล้า	4 ครั้ง	เพชรบุรี	2 ครั้ง
สนามหลวง	6 ครั้ง	นครปฐม	2 ครั้ง
สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3	1 ครั้ง	เชียงราย	1 ครั้ง
สถานีโทรทัศน์ ช่อง 5	2 ครั้ง	สุโขทัย	1 ครั้ง
สถานีโทรทัศน์ ช่อง 9	3 ครั้ง	นครสวรรค์	1 ครั้ง
สถานีโทรทัศน์ ช่อง 11	10 ครั้ง	อุบลราชธานี	1 ครั้ง
รวมทั้งสิ้น	56 ครั้ง	นครพนม	1 ครั้ง
<b>จังหวัดอื่น ๆ</b>		กาญจนบุรี	1 ครั้ง
มหาสารคาม	5 ครั้ง	สุพรรณบุรี	1 ครั้ง
เชียงใหม่	4 ครั้ง	รวมทั้งสิ้น	56 ครั้ง
ราชบุรี	4 ครั้ง		
ลำปาง	3 ครั้ง		
อุดรดิตถ์	3 ครั้ง		
เพชรบูรณ์	3 ครั้ง		
พิษณุโลก	3 ครั้ง		
กำแพงเพชร	3 ครั้ง		
พระนครศรีอยุธยา	3 ครั้ง		
อุตรธานี	3 ครั้ง		
นครราชสีมา	3 ครั้ง		

#### การแสดงต่างประเทศ

พ.ศ. 2516 - 2518 ประเทศไทยเฉียบ

พ.ศ. 2525 ประเทศไทยปุ่น	1 ครั้ง
พ.ศ. 2529 ประเทศไทยสาราณรัฐกาหนดี	1 ครั้ง
พ.ศ. 2533 ประเทศไทยสวิตเซอร์แลนด์	1 ครั้ง
ประเทศไทยฝรั่งเศส	1 ครั้ง



พ.ศ. 2537 ประเทศฝรั่งเศส 1 ครั้ง  
 พ.ศ. 2538 ประเทศสาธารณูปราชานลาว 1 ครั้ง  
 รวมทั้งสิ้น 10 ครั้ง

### การแสดงหน้าพระที่นั่ง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ (ณพระตำหนักทักษิณราชานิเวศน์ จังหวัดนราธิวาส) 3 ครั้ง  
 สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ (ณ พระตำหนักทักษิณราชานิเวศน์ และสนามบินบ้านทอน จังหวัดนราธิวาส) 2 ครั้ง  
 สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (ณ บ้านตะเครียะ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา) 1 ครั้ง  
 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ กัลยาณีวัฒนา กรมหลวงนราธิ瓦สราชนครินทร์ (ณ จังหวัดนราธิวาส) 1 ครั้ง  
 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร (ณ งานพระราชทานเพลิงศพชุนอุปถัมภ์รายการ “พุ่ม เทวฯ” อำเภอควนขันนุน จังหวัดพัทลุง) 1 ครั้ง  
 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี (ณ สถานอัมพร งานเชิดชูเกียรติขุนอุปถัมภ์รายการ “พุ่ม เทวฯ” จังหวัดพัทลุง โรงพยาบาลแห่งชาติ กทม. และ งานพระราชทานเพลิงศพชุน อุปถัมภ์รายการ “พุ่ม เทวฯ” อำเภอควนขันนุน จังหวัดพัทลุง) 4 ครั้ง



พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมส华ี พระวรราชานันดามาดุ (สำนักงานใหญ่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ถ.สีลม กทม.) 1 ครั้ง  
 รวมทั้งสิ้น 13 ครั้ง

### งานสอนศิษย์

นายคุณ ทวนยก ได้ถ่ายทอดวิชาการเป้าปี หนังตะลุงและเป้าปีโนราให้กับผู้สนใจและอนุชนหั้ง แบบนอกระบบ และ แบบในระบบสถาบันการศึกษา ปัจจุบันดังนี้

### สอนนอกระบบ

การสอนนอกระบบคือการสอนกันเป็นส่วนตัว ตามแบบฉบับนิยมเดิม ตามที่นายคุณได้เรียนมา จากปู่และครูปู่คุณอื่น ๆ สอนจนเป็นทั้งนี้โดยไม่มีค่าติดอยู่กับหลักสูตร สถานที่และเวลา

ในการสอนศิษย์นอกระบบนี้ นายคุณ มีศิษย์ มากอเรียนการเป้าปีจำนวนหลายคน ดังแต่ พ.ศ. 2526 แต่ที่ประสบความสำเร็จมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์พอที่จะประกอบอาชีพได้อย่างน้อยมี 8 คน คือ

นายบันเทิง	(บ้านน้ำกระจาด ต.พวง อ.เมือง จ.สงขลา)
นายกรา	(บ้านแหลมเดียน ต.เขาวูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา)
นายอ้วน	(บ้านยวน ต.เขาวูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา)
นายอ้วน	(บ้านท้อน ต.ทับช้าง อ.นาทวี จ.สงขลา)
นายสุรชัย	(บ้านท่าชະมวล ต.ท่าชະมวล อ.รัตภูมิ จ.สงขลา)
นายบีชา	(บ้านชุมพอ ต.เกาะแต้ว อ.เมือง จ.สงขลา)
นายสารอง	ทวนยก (บุตร)
นายสะเทือน	ทวีช่วย (บุคลากรสถาบันราชภัฏสงขลา)

## สอนในระบบ

นายคุณ ได้รับเชิญจากสถาบันการศึกษา ให้เป็นวิทยากรสอนการเป้าปีหนังและปีโนรา Rum 3 สถาบัน ตามลำดับดังนี้คือ

### วิทยาลัยครุณครศิริธรรมราช

พ.ศ. 2519 นายคุณได้รับเชิญจากศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครุณครศิริธรรมราช ไปเป็นวิทยากรให้การอบรมและสาธิตการเป้าปีและเพลงปีแก่นายปีโนราของจังหวัดนครศรีธรรมราช จัดโดยชุมชนโนราศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครุณครศิริธรรมราช รวม 7 วัน ในกรณีได้มีการบันทึกเพลงและการสาธิตการเป้าปีทั้งหมดของนายคุณลงแบบบันทึกเสียงเก็บไว้ที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครุณครศิริธรรมราช

### วิทยาลัยครุสงขลา

นายคุณเริ่มเป็นครุสอนการเป้าปีในสถาบันการศึกษาเป็นครั้งแรก ณ วิทยาลัยครุสงขลาโดย รศ. ณรงค์ชัย ปฏิภาณรัชต์ ผู้ที่ได้มองเห็นความสามารถทางปีของนายคุณ จึงริเริ่มให้นายคุณได้เป็นครุสอนนักศึกษา วิชาเอกดนตรี ที่สมัครเรียนวิชาเลือกดนตรีพื้นบ้าน

นายคุณเป็นครุสอนเป้าปีให้กับศึกษาวิชาเอกดนตรี วิทยาลัยครุสงขลาตามดังต่อไปนี้ พ.ศ. 2526 จนถึงปัจจุบันรวม 6 รุ่น มีผู้เรียนรวม 31 คน ทุกคนที่เรียนมีความรู้ความสามารถทางปีในด้านการเป้าปี สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปสอนต่อได้ระดับหนึ่ง แม้ปัจจุบันผู้ที่เรียนจบไปส่วนใหญ่ไม่ได้นำความรู้ความสามารถไปประกอบอาชีพโดยตรง แต่เชื่อว่าในอนาคตคงจะมีการนำไปประกอบอาชีพโดยตรงบ้าง ในจำนวนนี้ ศิษย์ที่มีความสามารถรับถ่ายทอดวิชาการมากที่สุด ทั้งทางทฤษฎีและทางการปฏิบัติคือ นายสาธิ ไทยเครือวัลย์

ปัจจุบัน แม้วิทยาลัยครุสงขลาได้เปลี่ยนสถานภาพเป็นสถาบันราชภัฏสงขลา นายคุณก็ยังคงเป็นวิทยากรสอนการเป้าปีอยู่ต่อไป โดยสังกัดอยู่ในภาควิชาดนตรี โครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์



รายวิชาที่นายคุณ ทวนยก เคยสอนดังต่อไปนี้ ดังนี้ปัจจุบันเทียบตามหลักสูตรวิทยาลัยครุ สงขลา ปรับปรุง พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2542 สาขาวิศลปศาสตร์ โปรแกรมวิชาดนตรี มีดังนี้

2060201	สังคีตนิยม
2061104	หน้าทับดันตรีไทย
2061108	เครื่องดันตรีไทย
2061202	ปฏิบัติปีพาทย์ 1
2061203	ปฏิบัติปีพาทย์ 2
2061215	ปฏิบัติหน้าทับ
2062113	ปฏิบัติดันตรีพื้นบ้านไทย ภาคใต้ 1
2062217	ปฏิบัติดันตรีพื้นบ้านไทย ภาคใต้ 2

### มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ สงขลา

พ.ศ. 2526 หลังจากที่นายคุณได้เริ่มดันสอนเป้าปีให้กับนักศึกษาวิทยาลัยครุสงขลาแล้ว มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒสงขลา โดย รศ. อุดม หนูทอง จึงได้เชิญนายคุณไปเป็นวิทยากรสอนการเป้าปีที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒสงขลาบ้าง แต่สอนได้เพียงรุ่นเดียว ก็หมดโครงการ การสอนครั้งนั้นมีผู้เรียนรวม 10 คน ระดับความสำเร็จทุกคนสามารถนำความรู้ไปสอนต่อให้ศิษย์ได้ และในรุ่นนี้สามารถนำไปประกอบอาชีพเป็นศิลปินนายปีได้ถึง 3 คน

## ในตัวเพลง ระบบทำการรีดยา

- ช - ๓	- ร ๒ -	ร ๓ - พ	-	รามาด	ต ๗ -	ค ๙ - ต
- ช - ๓	- ร ๒ -	ร ๓ - พ	-	รามาด	ต ๗ -	ค ๙ - ต
- ๗ -	- ล ๗ -	ล ๗ - ๗	- ล ๗ -	ล ๗ - ๗	- ๗ - พ	- ม - ๗
- ๗ -	- ล ๗ -	ล ๗ - ๗	- ล ๗ -	ล ๗ - ก	- ๗ - ก	- ม - ก
- ๗ -	- ร ๒ -	ร ๓ - พ	-	รามาด	ต ๗ -	ค ๙ - ต
- ๗ -	- ร ๒ -	ร ๓ - พ	-	รามาด	ต ๗ -	ค ๙ - ต

### สิ่งสร้างสรรค์ในศิลปะการเป้าปี

นายคุณ ทวนยก เป็นผู้ที่ได้คิดสร้างสิ่งสร้างสรรค์ภูมิปัญญาทางด้านดนตรีพื้นบ้านไว้จำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะทางด้านปีหันตะลุงและปีโนรา ดังจะเห็นได้ดังต่อไปนี้

### การแต่งเพลงใหม่

นายคุณ ได้แต่งเพลงขึ้นใหม่มากกว่า 50 เพลง โดยเฉพาะเพลงในชุดระบำของภาควิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยครุสุขลา เพลงเหล่านี้ยังไม่ได้ตั้งชื่อ ยังคงเรียกตามชื่อชุดระบำที่ใช้ประกอบ ทั้งนี้ เพราะในการตั้งชื่อเพลงแต่ละเพลงนั้น นายคุณ ถือหลักว่าจะต้องแต่งเนื้อร้องเสียงก่อนจะตั้งชื่อเพลงได้ ปัจจุบัน จึงยังคงมีแต่ทำนองที่บันทึกใส่แบบบันทึกเสียงไว้เท่านั้น

อีก อย่างน้อยชุดละ 1 เพลง และมากที่สุดไม่เกิน 7 เพลง

การสร้างสรรค์เพลงปีของนายคุณนั้นมีด้วยกัน 3 วิธี คือ

- (1) คิดเองทั้งหมด ได้แก่เพลงในระบำชุด ระบำอาสันนะโยคะ (ประกอบด้วย 3 เพลง) ระบำปาเตี๊ะ (ประกอบด้วย 1 เพลง)
- (2) นำเพลงเก่ามาสร้างสรรค์ใหม่ ได้แก่เพลงในระบำชุด

ระบำจินตะปาตี (ประกอบด้วย 7 เพลง)

ระบำกรีดยา (ประกอบด้วย 1 เพลง)

(3) เกิดจากการประสมประسان เป็นการประสมประسانเพลงเก่าที่มีอยู่แล้วส่วนหนึ่งกับความคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ อีกส่วนหนึ่ง ได้แก่เพลงในระบำชุด

ระบำสหิงกุภานารี (ประกอบด้วย 3 เพลง)

ระบำสาดจุดเลน้อย(ระบำสาดจุดเมืองลุง) (ประกอบด้วย 6 เพลง)

ระบำสาดย่านลิเพา(ประกอบด้วย 5 เพลง)

ระบำชานไก่ (ประกอบด้วย 3 เพลง)

ระบำขึ้นหนอง(ระบำกินหรือร่อนรำ) (ประกอบด้วย 7 เพลง)

ระบำน้ำภูตตระกัษ (ประกอบด้วย 1 เพลง)

ระบำชูชูกามเมิง (ประกอบด้วย 1 เพลง)

ระบำเพื่องฟ้า (ประกอบด้วย 1 เพลง)

ระบำอาโลกิตेचวร (ประกอบด้วย 1 เพลง)

ระบำบำาดิก (ประกอบด้วย 2 เพลง)

ระบำเหนี่ยวหลาม (ประกอบด้วย 2 เพลง)

ระบำดักโมระ (ประกอบด้วย 2 เพลง)

ระบำทอกผ้าเกาะยอ (ประกอบด้วย 2 เพลง)

ระบำประมง (ประกอบด้วย 1 เพลง)

ระบำจินดลีลา	(ประกอบด้วย 4 เพลง)
ระบำໂຄ	(ประกอบด้วย 1 เพลง)
ระบำชັກພຣະ	(ประกอบด้วย 1 เพลง)
ระบำເດືອນສີບ	(ประกอบด้วย 2 เพลง)

### การคิดแต่งทำนองการขึ้นปี

การขึ้นปี คือการทดลองเสียงปี หรือ การเป้าปี เพื่อขึ้นหัวเพลงหรือขึ้นต้นเพลงแต่ละเพลง เพื่อเริ่มต้นเพลงหรือเชื่อมเพลงจากเพลงหนึ่งไปอีกเพลงหนึ่ง โดยนายคุณได้คิดแต่งทำนองการขึ้นปีเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนเองไว้ 3 ทำนองหรือ 3 แบบ ดังนี้

1. ทำนองขึ้นปีเริ่มใหม่โโรง เป็นทำนองทางยาวที่สุดในบรรดาทำนองขึ้นปีทั้งหมด เพื่อใช้ในการเริ่มต้นใหม่โโรงโดยเฉพาะ

2. ทำนองขึ้นปีเชื่อมเพลง เป็นทำนองขึ้นปีที่ใช้เชื่อมเพลงเวลาจะเปลี่ยนเพลงจากเพลงหนึ่งไปยังอีกเพลงหนึ่งในชุดใหม่โโรง

3. ทำนองขึ้นปีเดินเรื่อง เป็นทำนองขึ้นปีเพื่อใช้สอดแทรกหรือขัดขื่นในเวลาเดินเรื่อง หรือ ใช้ขึ้นนำเพลงเวลาเดินเรื่อง

### งานเขียนเอกสารประกอบการสอน

นายคุณ หวานยก ได้เขียนเอกสารประกอบการสอนที่เกี่ยวกับดนตรีและการแสดงพื้นบ้านในลักษณะเอกสารสรุปเป็นชุดแต่ละรายวิชา ภายหลังได้เขียนเอกสารรวมเล่ม 1 เล่ม คือเรื่อง ดนตรีประกอบการแสดงพื้นบ้านภาคใต้สู่มหะเลสถาบันสงขลา

### งานบันทึกเสียง

นายคุณ หวานยก ได้เป้าปีบันทึกเสียงเพื่อการแสดงเป็นประจำ การบันทึกเสียงปีครั้งสำคัญ มีดังนี้

พ.ศ. 2518-20 บันทึกให้พระองค์เจ้าเฉลิมพล ทิษัมพรเพื่อการศึกษาพิธีกรรม

พ.ศ. 2526 บันทึกให้สถาบันหักษิณคดีศึกษา เพื่อการศึกษาทางวิชาการ โดย รศ. อุดม หนูทอง

พ.ศ. 2537 บันทึกให้ ดร. สุกรี เจริญสุข ตามโครงการของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดลเพื่อการศึกษาทางวิชาการ



พ.ศ. 2541 บันทึกให้บริษัทมิวสิคชาร์ดจำกัด เพื่อใช้ในทางธุรกิจ

พ.ศ. 2542 บันทึกให้วัดดวนตีเอกซัม ศรีวิชัย ที่บ้านแม่ขรี อ.ตะใหม่ จ.พัทลุง เพื่อธุรกิจการแสดง บันทึกในโครงการ นาฏยรังสรรค์ของโครงการจัดตั้ง คณะศิลปกรรมศาสตร์สถาบันราชภัฏสงขลา เพื่อเผยแพร่ จำนวน 1,000 ม้วน

### เกียรติคุณที่เคยได้รับ

พ.ศ. 2518 ได้รับพระราชทานเหรียญสมเด็จฯ จากพระหัตถ์สมเด็จพระศรีนครินทร์ ทราบราชนนี (ต.ตะเครีย อ.ระโนด จ.สงขลา)

พ.ศ. 2526 ได้รับเชิญเป็นครูสอนการเป้าปีหนังตะลุง-โนราแก่นักศึกษารายวิชาดนตรีพื้นบ้านภาคใต้เป็นครั้งแรก โดย พศ. ณรงค์ชัย ปีغمรตาน ภาควิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ สงขลา จนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2542 ได้รับเชิญเป็นผู้มีผลงานเด่นทางวัฒนธรรม จังหวัดสงขลา

**ความเป็นบุคคลดีเด่นที่สมควรได้รับการยกย่อง**  
**นายคุณ ทวนยิก** ได้สร้างสรรค์ผลงานอันทรงคุณค่าไว้จำนวนมาก ที่แสดงถึงความเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวิชาการ เป็นบุคคล ผู้บำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม ตลอดถึงเป็นบุคคล ผู้มีคุณธรรมสูง เป็นที่ยอมรับในวงการดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ ดังจะได้เห็นรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

### ด้านเป็นบุคคลผู้มีคุณภาพ

แม้นายคุณ ทวนยิก จะมีหน้าที่ประจำเป็นบุคลากรของสถาบัน ก็มิได้ใช้เวลาในหน้าที่ไปในทางส่วนตัว ตรงกันข้ามนายคุณ เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบด้วยความเข้มแข็ง ออดกัน เสียงลับ เว้นแต่ถึงคราวที่ทางราชการต้องการตัวไปปฏิบัติการด้านดนตรีเท่านั้น ที่จะต้องลงทะเบียนหน้าที่ประจำไป แต่ก็ต้องถือว่าการที่ไปปฏิบัติหน้าที่พิเศษตามที่ทางราชการต้องการก็เป็นการปฏิบัติงานทดแทนหน้าที่ประจำอยู่แล้ว ทั้งยังเป็นการทำซื่อเสียงให้สถาบันอีกด้วย

นายคุณ ทวนยิก เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นต่อหลักวิชาที่มีอยู่ จะเห็นได้ว่าสามารถสอนศิษย์ทั้งนอกระบบและในระบบการศึกษา สามารถผลิตตำราที่เป็นเนื้อหาวิชาการด้านการเป้าปีจันสำเร็จได้ แม้ได้รับการศึกษาแค่ระดับพื้นฐานที่ไม่สูงนัก ตำราที่ผลิตขึ้นเป็นประโยชน์ในวงการดนตรีพื้นบ้านเป็นอย่างยิ่ง เป็นที่ยอมรับให้เป็นกระบวนการเรียนการสอนในภาควิชาดนตรีศึกษาของสถาบัน

**ด้านเป็นบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นทางวิชาการ**  
**นายคุณ ทวนยิก** ได้รับการยกย่องจากทางราชการ ตลอดถึงจากบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะในวงการหนังตะลุงและโนราฯ เป็น นายปีหนังตะลุง นายปีโนราที่มีความสามารถสูงมากที่จะหาผู้ได้เสมอเมื่อในสมัยปัจจุบัน

ผลงานการสร้างสรรค์เพลงปี ทั้งทำนองการขึ้นปีและเพลงปี ทั้งที่ใช้กับการแสดงหนังตะลุงโนรา และเพลงที่ใช้กับระบำศิลปอาชีพที่ภาควิชาภาษาศิลป์วิทยาลัยครุสูง laxa คิดขึ้น โดยนายคุณ จะเป็นผู้คิดคันดูดนตรีและเพลงให้เป็นส่วนใหญ่

นายคุณ ทวนยิก ได้ผลิตคำสอนการเป้าปี ประกอบการสอนวิชาดันตรีพื้นบ้านขึ้นแม้จะได้รับความช่วยเหลือด้านการเขียน และรูปแบบทางวิชาการจากบุคลากรในภาควิชา แต่เนื้อหาสาระอันเป็นศิลปะเรื่องปีและการเป้าปีเป็นของนายคุณ ทวนยิก ทั้งสิ้น

ความรู้ความสามารถทางวิชาการด้านการเป้าปี และหลักการสอนของนายคุณ ทวนยิก มีจริง ดังประจักษ์พยานที่ศิษย์ของนายคุณ สามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ได้ ทั้งในการปฏิบัติราชการเป็นครูสอนสืบทอดการเป้าปีและเป็นศิลปิน “นายปี” มืออาชีพ

ความรู้ความสามารถด้านการเป้าปีของนายคุณ ได้รับการนำออกเผยแพร่ทั่วโดยภาพและเรื่องราวลงตีพิมพ์หนังสือและวารสารต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะหนังสือและวารสารภายในประเทศ ได้แก่ สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้





พ.ศ. 2529 ของสถาบันทักษิณคดีศึกษา วารสาร  
วัฒนธรรมไทย วารสารศิลปวัฒนธรรม และวารสารกินรี  
**ด้านการเป็นบุคคลผู้นำเพื่อประโยชน์แก่  
สังคม**

นายคุณ ทวนยิก เป็นผู้ตั้งใจที่จะถ่ายทอดวิชา  
การเป้าปีให้แก่ผู้สนใจทั้งนักเรียนและในระบบการสอน  
การสอนนอกระบบบางครั้งก็มิได้เรียกร้องสิ่งใด  
รวมไว้

ผลงานการเป้าปีของนายคุณ ทวนยิก ไม่ว่า  
จะเป็นการเป้าปีหนังตะลุง ปีโนรา ปีระบำศิลปอาชีพ  
หรือปีมวย ปรากฏเป็นที่ชื่นชอบและแสดงความสุข  
ให้แก่ผู้ฟังทั่วไป

นายคุณ ทวนยิกเป็นผู้ทำข้อเสียงให้แก่สถาบัน  
ในนาม นายบีสสถาบันราชภัฏสงขลา ทำให้เป็นประโยชน์  
ผลพลอยได้ในด้านการประชาสัมพันธ์สถาบันอันเป็น  
สังคมเล็ก ๆ สังคมหนึ่ง

#### **ด้านเป็นบุคคลผู้มีคุณธรรม**

นายคุณ ทวนยิก เป็นตัวอย่าง บุคคลของ  
ครอบครัว กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีพุทธิกรรมแบบผ้าเดียว  
เมียเดียว เลี้ยงดูบุตร ให้การศึกษาสมควรแก่อัตภาพ  
ซึ่งมีชีวิตครอบครัวที่เป็นสุข

นายคุณ ทวนยิก เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต  
ขยัน ประหมัด ออดทนอดกลั้น แม้จะได้รับการบีบคั้น  
ทั้งจากบุคคลและสถานการณ์ ทั้งยังมีความกดดันอยู่  
กอดเวลาที่เป็นอย่างยิ่ง

นายคุณ ทวนยิก เป็นผู้มีคุณธรรมของความ  
เป็นครุสุน นอกจากมีความวิริยะอุดสาหะในการสอนแล้ว  
ยังถ่ายทอดวิชาการแก่ศิษย์อย่างไม่ปิดบังอ่อน懦  
ด้วย นายคุณ จึงได้รับการยกย่องจากทั้งอาจารย์และ  
นักศึกษาโครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์และ  
บุคคลทั่วไป โดยเรียกว่า “ครู” ด้วยความเคารพและ  
ภาคภูมิใจ

#### **ท่ามกลางความที่น่าจะเป็นไป**

จากประวัติและผลงานดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า  
นายคุณ ทวนยิก เป็นบุคคลทางด้านวัฒนธรรมพื้น  
บ้าน โดยเฉพาะวัฒนธรรมทางด้านดนตรีพื้นบ้านที่  
สะสม สร้างสม และสืบสาน ภูมิปัญญาไว้เป็นมรดก  
สังคมและมรดกโลก

นายคุณ ทวนยิก จึงเป็นบุคคลที่สมควรได้  
รับการยกย่องให้ปรากฏเกียรติและศักดิ์ศรีแก่สังคม  
ทั้งในระดับสถาบัน ระดับท้องถิ่น ตลอดถึงระดับ  
ชาติด่อไป ♣